

การวิเคราะห์กำลังขององค์อาคาร

การวิเคราะห์หาค่าทางสถิติของกำลังขององค์อาคารชนิดต่างๆสามารถทำได้สองวิธีคือ วิธีทางคณิตศาสตร์ และวิธีการลุ่มตัวอย่างแบบมอนติ-คาร์โล ซึ่งกล่าวไว้ในข้อ 2.1.3 วิธีทางคณิตศาสตร์จะมีความเหมาะสมถ้ากำลังขององค์อาคารสามารถคำนวณได้โดยสมการที่มีผลเฉลยเป็นแบบปิด (closed form solution) คือสามารถหาค่าของกำลังได้ทันทีเช่นในกรณีของกำลังรับแรงอัดและกำลังรับแรงเฉือน แต่ถ้ากำลังขององค์อาคารไม่สามารถคำนวณได้ทันทีและต้องคำนวณจากการแก้สมการที่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น ในกรณีของกำลังรับแรงของคานที่มีเหล็กเสริมรับแรงอัด และกำลังรับแรงดัดร่วมกับแรงอัด การหาค่าทางสถิติโดยการลุ่มแบบมอนติ-คาร์โล จะเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่า

ในการวิเคราะห์นี้จะใช้วิธีการลุ่มแบบมอนติ-คาร์โลเป็นหลัก โดยใช้จำนวนครั้งที่ลุ่มเท่ากับ 300 และใช้วิธีทางคณิตศาสตร์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลการลุ่ม

6.1 กำลังรับแรงดัด

จะทำการทดสอบหาค่าทางสถิติต่างๆคือ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนกับหน้าตัดที่เลือกไว้ในตารางที่ 2.1 และ 2.2 โดยการแปรเปลี่ยนค่ากำลังวัสดุที่ใช้ อัตราส่วนของปริมาณเหล็กเสริมที่ใช้ต่อปริมาณเหล็กเสริมที่ภาวะสมดุลย์ และขนาดขององค์อาคาร

หน้าตัดหมายเลข B1.x.x B2.x.x และ B3.x.x เป็นหน้าตัดที่ใช้กำลังวัสดุต่ำปานกลาง และสูง ตามลำดับ หน้าตัดหมายเลข Bx.1.x เป็นหน้าตัดที่มีขนาดเล็กกว่า Bx.2.x และหน้าตัดหมายเลข Bx.x.1 ถึง Bx.x.5 เป็นหน้าตัดที่แปรเปลี่ยนการใช้ปริมาณเหล็กเสริมจากต่ำจนถึงสูง ($0.015p_b - 0.097p_b$)

ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 2.7 และ 2.8 ที่อัตราส่วนของปริมาณเหล็กเสริมที่ใช้ต่อปริมาณเหล็กเสริมที่ภาวะสมดุลย์มากกว่า 0.6 จะเริ่มมีการเกิดการวิบัติโดยแรงอัดเป็นหลักบ้างแล้ว และเมื่ออัตราส่วนของปริมาณเหล็กเสริมที่ใช้ต่อปริมาณเหล็กเสริมที่ภาวะสมดุลย์มีค่าประมาณ 0.75 จะมีการวิบัติเนื่องจากกรณีดังกล่าวมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์

6.1.1 อัตราส่วนกำลังรับแรงดัดเฉลี่ยต่อกำลังที่ออกแบบ (\bar{R}/R_u)

จากการวิเคราะห์พบว่าค่า \bar{R}/R_u มีค่าอยู่ระหว่าง 1.05 ถึง 1.30 เมื่อใช้ปริมาณเหล็กเสริมน้อยกว่า 0.5 เท่าของปริมาณเหล็กเสริมที่สภาวะสมดุลย์ และมีค่าอยู่ระหว่าง 1.00 ถึง 1.20 เมื่อปริมาณเหล็กเสริมที่ใช้มากกว่า 0.5 เท่าของปริมาณเหล็กเสริมที่สภาวะสมดุลย์

ปริมาณของเหล็กเสริมมีผลต่อค่า \bar{R}/R_u มาก ถ้าอัตราส่วนระหว่างปริมาณเหล็กเสริมที่ใช้ต่อปริมาณเหล็กเสริมที่ภาวะสมดุลย์มากขึ้น ค่า \bar{R}/R_u จะมีค่าลดลง และอัตราการลดลงของค่า \bar{R}/R_u จะมากขึ้นเรื่อยๆ

การใช้เหล็กเสริมและคอนกรีตกำลังสูงจะให้ค่า \bar{R}/R_u น้อยกว่าการใช้เหล็กเสริมและคอนกรีตกำลังต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกำลังเฉลี่ยของคอนกรีตกำลังสูงมีค่าน้อยกว่าที่ออกแบบไว้ และอัตราส่วนของกำลังเฉลี่ยของเหล็กเสริมต่อกำลังที่กำหนดมีค่าลดลงเมื่อเหล็กเสริมกำลังสูงขึ้น

ขนาดหน้าตัดที่ต่างกันเมื่อใช้กำลังวัสดุและปริมาณเหล็กเสริมเท่าๆกันจะให้ค่า \bar{R}/R_u ใกล้เคียงกัน

การก่อสร้างที่มีบริษัทวิศวกรควบคุมจะให้ค่า \bar{R}/R_u ต่ำกว่าการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุม เนื่องจากขนาดขององค์อาคารในสภาพการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมจะมีความคลาดเคลื่อนในทางบวกมากกว่า ตำแหน่งของเหล็กเสริมด้านล่างต่ำกว่าและตำแหน่งของเหล็กเสริมด้านบนสูงกว่า ซึ่งส่งผลให้กำลังรับแรงดัดมีค่ามากกว่า

กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่าอัตราส่วนของกำลังรับแรงดัดเฉลี่ยต่อกำลังที่ออกแบบ กำลังวัสดุ และปริมาณของเหล็กเสริม สำหรับการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมและ การก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมแสดงไว้ในรูปที่ 6.1 และ 6.2

6.1.2 สัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของกำลังรับแรงดัด (δ_R)

มีค่าอยู่ระหว่าง 0.11 ถึง 0.12 เมื่อใช้ปริมาณเหล็กเสริมเท่ากับ 0.5 เท่าของ ปริมาณเหล็กเสริมที่สภาวะสมดุล และจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.11 ถึง 0.14 เมื่อใช้ปริมาณ เหล็กเสริมมากหรือน้อยกว่านี้

ปริมาณของเหล็กเสริมมีผลต่อค่า δ_R มาก ถ้าอัตราส่วนระหว่างปริมาณของเหล็กเสริม ที่ใช้ต่อปริมาณของเหล็กเสริมที่ภาวะสมดุลมากขึ้น ในระยะแรกจะทำให้ค่า δ_R ลดลง และจะ มีค่าต่ำสุดเมื่ออัตราส่วนระหว่างปริมาณของเหล็กเสริมที่ใช้ต่อปริมาณของเหล็กเสริมที่ภาวะสมดุล มีค่าประมาณ 0.4 จากนั้นค่า δ_R จะสูงขึ้นเรื่อยๆ

การใช้คอนกรีตและเหล็กเสริมกำลังสูงจะทำให้ค่า δ_R น้อยกว่าการใช้คอนกรีตและ เหล็กเสริมกำลังต่ำ เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนของกำลังคอนกรีตมีค่าคงที่แต่ สัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนของกำลังเหล็กเสริมมีค่าลดลงเมื่อกำลังของเหล็กเสริมเพิ่มขึ้น

ขนาดหน้าตัดขององค์อาคาร ไม่มีผลต่อค่าของ δ_R

การก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมจะทำให้ค่า δ_R น้อยกว่าการก่อสร้างที่มีวิศวกร ควบคุมเล็กน้อย แต่ความแตกต่างนี้เห็นได้ไม่ชัดเจน การเปรียบเทียบนี้แสดงไว้ในรูปที่ 6.5

ในคานที่มีเหล็กเสริมรับแรงอัด ถ้าอัตราส่วนระหว่างกำลังรับแรงดัดที่รับโดยเหล็ก เสริมรับแรงอัดต่อกำลังรับแรงดัดที่รับโดยคอนกรีตมีค่ามากขึ้น ค่า δ_R จะมีค่าลดลง

กราฟความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนของกำลังรับแรงดัด กำลังวัสดุ และปริมาณเหล็กเสริม สำหรับการก่อสร้างที่มีบริษัทวิศวกรควบคุมและการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมแสดงไว้ในรูปที่ 6.3 และ 6.4

6.2 กำลังรับแรงอัด และกำลังรับแรงอัดร่วมกับแรงดัด

จะทำการทดสอบหาค่าทางสถิติต่างๆคือ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนกับหน้าตัดที่เลือกไว้ในตารางที่ 2.3 2.4 และ 2.5 โดยการแปรเปลี่ยนค่ากำลังวัสดุที่ใช้ อัตราส่วนของระยะเชิงศูนย์กลางต่อระยะเชิงศูนย์กลาง ขนาด และปริมาณเหล็กเสริมที่ใช้

หน้าตัดหมายเลข C1.x.x และ C2.x.x เป็นหน้าตัดที่ใช้กำลังวัสดุต่ำกว่าหน้าตัดหมายเลข C3.x.x และ C4.x.x หน้าตัดหมายเลข C1.x.x และ C3.x.x เป็นหน้าตัดที่มีขนาดเล็กกว่าหน้าตัดหมายเลข C2.x.x และ C4.x.x หน้าตัดหมายเลข Cx.1.x Cx.2.x และ Cx.3.x เป็นหน้าตัดที่ใช้ปริมาณเหล็กเสริมในแนวยืนเท่ากับ 1.2% 3.3% และ 6.5% ตามลำดับ Cx.x.1 ถึง Cx.x.5 เป็นหน้าตัดที่แปรเปลี่ยนอัตราส่วนระหว่างระยะเชิงศูนย์กลางต่อระยะเชิงศูนย์กลางจากต่ำไปถึงสูง (0 - $1.3e_u$)

ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 2.9 ถึง 2.12

6.2.1 อัตราส่วนระหว่างกำลังเฉลี่ยต่อกำลังที่ออกแบบ (\bar{R}/R_u)

เมื่อปริมาณเหล็กเสริมมากขึ้น ค่า \bar{R}/R_u จะมีค่ามากขึ้น การใช้เหล็กเสริมกำลังสูงและคอนกรีตกำลังสูงจะทำให้ค่า \bar{R}/R_u ลดลง เนื่องจากค่าอัตราส่วนของกำลังเฉลี่ยต่อกำลังที่กำหนดของเหล็กเสริมและคอนกรีตมีค่าลดลงเมื่อเหล็กเสริมและคอนกรีตมีกำลังมากขึ้น

ที่ระยะเชิงศูนย์กลางน้อยๆ ($e < 0.4e_u$) เสาขนาดใหญ่และเล็กจะให้ค่า \bar{R}/R_u เท่ากัน แต่เมื่อระยะเชิงศูนย์กลางมากขึ้น เสาขนาดใหญ่จะให้ค่า \bar{R}/R_u มากกว่าเสาขนาดเล็กมาก ทั้งนี้

เนื่องจากความคลาดเคลื่อนของความหนาของคอนกรีตหุ้มเหล็กเสริมในเสาขนาดเล็กมีค่ามากกว่าเมื่อเทียบกับขนาดของเสา ความคลาดเคลื่อนนี้มีผลทำให้ความลึกประสิทธิภาพลดลง กำลังรับโมเมนต์ที่ระยะเยื้องศูนย์กลางมากๆจึงมีค่าลดลง

ที่ระยะเยื้องศูนย์กลางน้อยๆ ($e < 0.4e_b$) ค่า \bar{R}/R_n จะมีค่าคงที่หรือลดลงเพียงเล็กน้อยเมื่อระยะเยื้องศูนย์กลางมากขึ้น แต่ที่ระยะเยื้องศูนย์กลางประมาณ $0.5e_b$ ถึง $0.7e_b$ ค่า \bar{R}/R_n จะมีค่าลดลงอย่างรวดเร็ว และมีค่าต่ำที่สุดในช่วงระยะเยื้องศูนย์กลาง $0.7e_b$ ถึง $1.0e_b$ จากนั้นมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย

การก่อสร้างที่มีบริษัทวิศวกรควบคุมและการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมจะให้ค่า \bar{R}/R_n ไม่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างค่า \bar{R}/R_n ปริมาณเหล็กเสริม และขนาดของเสา แสดงได้ดังรูปที่ 6.6 ถึง 6.10

6.2.2 สัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของกำลัง (δ_R)

การใช้ปริมาณเหล็กเสริมมากขึ้น หรือใช้กำลังคอนกรีตและเหล็กเสริมมากขึ้น จะทำให้ค่า δ_R ลดลง เนื่องจากค่า δ_R ของกำลังคอนกรีตมีค่าคงที่ส่วนค่า δ_R ของกำลังเหล็กเสริมมีค่าลดลง

ที่ระยะเยื้องศูนย์กลางน้อยๆ ($e < 0.4e_b$) และปริมาณเหล็กเสริมเท่าๆกันเสาขนาดใหญ่และเล็กจะให้ค่า δ_R เท่าๆกัน แต่เมื่อระยะเยื้องศูนย์กลางมากขึ้น ค่า δ_R ของเสาขนาดเล็กจะมีค่ามากขึ้น ส่วนค่า δ_R ของเสาขนาดใหญ่จะมีค่าคงที่

การก่อสร้างที่มีบริษัทวิศวกรควบคุมและการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมไม่ทำให้เกิดความแตกต่างของค่า δ_R

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของกำลังเสา ปริมาณเหล็กเสริม และขนาดของเสา แสดงได้ดังรูปที่ 6.11 ถึง 6.14

6.3 กำลังรับแรงเฉือน

จะทำการทดสอบหาค่าทางสถิติต่างๆคือ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน กับหน้าตัดที่เลือกไว้ในตารางที่ 2.6 โดยการแปรเปลี่ยนค่ากำลังวัสดุที่ใช้ อัตราส่วนของกำลังรับแรงเฉือนโดยเหล็กเสริมต่อกำลังรับแรงเฉือนโดยคอนกรีต (v_u/v_c) และขนาดหน้าตัด โดยกำหนดให้ค่า a/d (shear span to depth ratio) เท่ากับ 1.1

หน้าตัดหมายเลข V1.x.x เป็นหน้าตัดที่ใช้กำลังวัสดุต่ำกว่าหน้าตัดหมายเลข V2.x.x หน้าตัดหมายเลข Vx.1.x เป็นหน้าตัดที่มีขนาดเล็กกว่าหน้าตัดหมายเลข Vx.2.x และหน้าตัดหมายเลข Vx.x.1 ถึง Vx.x.4 มีการแปรเปลี่ยนค่า v_u/v_c จากมากไปหาน้อย ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตารางที่ 2.9 ถึง 2.12

6.3.1 อัตราส่วนระหว่างกำลังเฉลี่ยต่อกำลังที่ออกแบบ (\bar{R}/R_n)

ค่า \bar{R}/R_n มีค่าอยู่ระหว่าง 1.1 ถึง 1.3 เมื่อใช้กำลังคอนกรีตและเหล็กเสริมเท่ากับ 200 และ 2400 กก./ซม.² และมีค่าอยู่ระหว่าง 1.0 ถึง 1.05 เมื่อใช้กำลังคอนกรีตและเหล็กเสริมเท่ากับ 280 และ 4000 กก./ซม.²

ที่วัสดุกำลังต่ำ ค่า v_u/v_c มีผลต่อค่า \bar{R}/R_n มาก เมื่อค่า v_u/v_c มากขึ้น จะทำให้ค่า \bar{R}/R_n มีค่าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่อัตราการเพิ่มขึ้นจะลดลงเมื่อค่า v_u/v_c มีค่ามากกว่า 3 ส่วนที่วัสดุกำลังสูง ค่า v_u/v_c จะมีผลต่อค่า \bar{R}/R_n มากเมื่อ v_u/v_c มีค่าน้อยกว่า 1 หากเกินจากค่านั้นแล้ว ค่า \bar{R}/R_n จะมีค่าเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น การใช้เหล็กเสริมและคอนกรีตกำลังสูงจะทำให้ค่า \bar{R}/R_n ลดลง เนื่องจากค่าอัตราส่วนของกำลังเฉลี่ยต่อกำลังที่กำหนดของเหล็กเสริมและคอนกรีตมีค่าลดลงเมื่อเหล็กเสริมและคอนกรีตมีกำลังมากขึ้น

การก่อสร้างที่มีบริษัทวิศวกรควบคุมและการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมจะให้ค่า \bar{R}/R_n ไม่แตกต่างกันมาก โดยการก่อสร้างที่มีวิศวกรควบคุมจะให้ค่า \bar{R}/R_n สูงกว่า ส่วนขนาดหน้าตัด ไม่มีผลต่อค่า \bar{R}/R_n

ความสัมพันธ์ระหว่างค่า \bar{R}/R_n กำลังวัสดุ อัตราส่วน v_u/v_c และขนาดหน้าตัด แสดงได้ดังรูปที่ 6.15 ถึง 6.17

6.3.2 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของกำลัง (δ_R)

ค่า δ_R มีค่าอยู่ระหว่าง 0.09 ถึง 0.12 ในกรณีที่ใช้กำลังคอนกรีตและเหล็กเสริม เท่ากับ 200 และ 2400 กก./ซม.² และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.08 และ 0.11 สำหรับกรณีที่ ใช้กำลังคอนกรีตและเหล็กเสริมเท่ากับ 280 และ 4000 กก./ซม.²

เมื่อค่า v_u/v_c มีค่ามากขึ้น ค่า δ_R จะมีค่ามากขึ้น ที่กำลังวัสดุสูงกว่าจะให้ค่า δ_R ต่ำกว่า สำหรับหน้าตัดขนาดเล็กนั้น ในช่วงที่ใช้ค่า v_u/v_c น้อยกว่า 1.5 จะมีค่า δ_R ต่ำกว่า หน้าตัดขนาดใหญ่ แต่จะมีค่าใกล้เคียงกันเมื่อค่า v_u/v_c มีค่าสูงขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างค่า δ_R กำลังวัสดุ อัตราส่วน v_u/v_c และขนาดหน้าตัด แสดงได้ดังรูปที่ 6.18 ถึง 6.20

6.4 การเปรียบเทียบกำลังรับแรง

จากการวิเคราะห์กำลังขององค์อาคารรับแรงคด รับแรงอัด และรับแรงเฉือน จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ดังรายละเอียดในหัวข้อที่ 6.1 - 6.3 จึงพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าจากการวิเคราะห์ของ Mirza และ MacGregor [9] ซึ่งอยู่ในรูปของค่าอัตราส่วนระหว่างค่าเฉลี่ยของกำลังที่เกิดขึ้นจริงต่อกำลังที่คำนวณได้ในการออกแบบ (\bar{R}_n/R_n) และสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน หรือความไม่แน่นอนรวมของกำลัง (Ω_R) ซึ่งค่า \bar{R}_n/R_n นี้เปรียบได้กับค่า \bar{R}/R_n คูณด้วย

อัตราส่วนกำลัง ที่ได้ในงานวิจัยนี้

การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทำได้ยาก เนื่องจากกำลังวัสดุที่ใช้ในการวิเคราะห์ของ Mirza และ MacGregor ต่างจากที่ศึกษาอยู่ในงานวิจัยนี้ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พยายามพิจารณาจากเส้นกราฟ ประกอบกับผลของกำลังวัสดุ แล้วประมาณค่าทางสถิติต่างๆ โดยใช้กำลังของวัสดุตามสภาพการก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน ดังแสดงในตารางที่ 2.14

การเปรียบเทียบพบว่า ในองค์อาคารรับแรงดัด การใช้ปริมาณเหล็กเสริม (p/p_u) มากขึ้น ทำให้ค่า \bar{R}_r/R_n ลดลง และสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนมีค่ามากขึ้นในรูปแบบเดียวกัน แต่ค่า \bar{R}_r/R_n ที่ได้ในงานวิจัยนี้มีค่าสูงกว่า เนื่องจากอัตราส่วนระหว่างกำลังเฉลี่ยของวัสดุต่อกำลังที่กำหนดมีค่าสูงกว่า ขนาดขององค์อาคารมีความเบี่ยงเบนในทางบวกมากกว่า และความไม่แน่นอนรวมของกำลังวัสดุและขนาดขององค์อาคารมีมากกว่า สำหรับในองค์อาคารรับแรงอัด การใช้ปริมาณเหล็กเสริมมากขึ้นทำให้ \bar{R}_r/R_n มีค่ามากขึ้น และ δ_r มีค่าลดลงในลักษณะเดียวกัน แต่ค่า \bar{R}_r/R_n และ δ_r ที่ได้ในงานวิจัยนี้มีค่ามากกว่าด้วยสาเหตุอันเดียวกันกับองค์อาคารรับแรงดัด ส่วนในองค์อาคารรับแรงเฉือนจะให้ค่า \bar{R}_r/R_n ใกล้เคียงกัน แต่มีแนวโน้มต่างกัน คือเมื่อ v_u/v_c มากขึ้น ผลการวิเคราะห์ของ Mirza และ MacGregor จะให้ค่า \bar{R}_r/R_n ต่ำลง แต่ในงานวิจัยนี้กลับให้ค่าสูงขึ้น และค่า δ_r ที่ได้ในงานวิจัยนี้มีค่ามากกว่า อาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความไม่แน่นอนรวมของกำลังวัสดุและขนาดขององค์อาคารที่ได้ในงานวิจัยนี้มีค่าสูงกว่า หรืออาจเป็นเพราะการใช้ค่า a/d (shear span to depth ratio) ต่างกัน และการใช้แบบจำลองในการคำนวณกำลังรับแรงเฉือนที่ต่างกัน โดยที่ Mirza และ MacGregor ใช้แบบจำลองของ Zsutty ซึ่งให้ความผิดพลาดในการทำนายกำลังเท่ากับ 0.11 แต่ในงานวิจัยนี้ใช้แบบจำลองของ Truss Analogy ซึ่งให้ความผิดพลาดในการทำนายกำลังเท่ากับ 0.164